

МЕЖІ ЗАСТОСУВАННЯ КЛАСИЧНИХ КОНЦЕПЦІЙ ФОРМУВАННЯ ПЕРЕДУМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ РІВНОВАГИ

У контексті всеосяжної глобалізації світогосподарських зв'язків ті країни які демонструють економічну рівновагу менше страждають від фінансових криз, геоекономічних війн, інтеграційного тиску та інших проявів зовнішніх загроз нестабільності. Однак таких країн вкрай мало і результати їх економічних рішень які ведуть до економічної рівноваги скоріше можна вважати випадковістю ніж закономірністю, це підтверджується нещодавніми регіональними кризами які переросли в глобальне явище під час якого лише не багато країни змогли утримати економіку від дестабілізації. Турбулентний розвиток світового господарства і міжнародних економічних відносин свідчить, що наявні теоретичні опрацювання щодо пояснення економічної рівноваги не дозволяють вирішити новітні емпіричні структурні проблеми розвитку в країнах не залежно від ступеня економічного розвитку. Історія економічної науки свідчить, що достатня кількість визначних економістів так чи інакше акцентували увагу у своїх працях на проблемах економічної рівноваги, досить назвати імена А. Сміта, Д. Рикардо, Р. Барр, Т.Р.Мальтуса, Д.С.Милля, Д.М.Кейнса, П. Самуельсона, Д. Медоуз щоб стало очевидним, що фундаментальна економічна наука не обходила ці запитання своєю увагою. Однак слід визнати, що категорія економічної рівноваги останнім часом зазнає значні трансформації в сучасному світовому господарстві. Тому ключовим аспектом зазначеної проблеми є виявлення меж існуючих теоретичних пошуків у сфері економічної рівноваги, і оцінка ефективності їх використання для сучасних економічних систем в умовах глобалізації. Перш ніж почати

авторський аналіз концепцій досягнення рівноваги слід підкреслити що на нашу думку призма через яку слід відображати існуючі концепції та ефективність їх застосування це тип пануючих в певний відрізок часу соціально-економічних відносин, який свого часу К. Маркс назвав соціально-економічною формацією. Така точка зору обумовлена насамперед тим що кожна модель в якійсь мірі працювала в певній системі економічних відносин і при зміні цих елементів або додаванні нових факторів модель, що пояснює систему вже не могла точно впоратися зі своїм призначенням.

Так, окреслюючи релевантні теорії в проблематиці економічної рівноваги, слід підкреслити, що перші дослідження в цій області з'явилися ще у XVIII столітті – у вигляді моделі Ф. Кене (1694-1774 рр.). У даній моделі економічна рівновага досягається шляхом встановлення обмінних процесів між основними класами суспільства: класом фермерів (виробничий клас), класом власників (дворяни, духовенство, чиновники) і безплідним класом (ремісники). Однак неспроможність свого існування проявилася вже через кілька десятиліть свого існування, модель Кене зазнала серйозної критики за двома основними причинами: 1) через свою аграрну спрямованість; 2) через політичний устрій, тому що автор вважав абсолютну монархію найкращим типом держави. Разом з цим поява промислової революції, що супроводжувалась боротьбою трудящих за свої права багато в чому змінили суспільну свідомість і типологію економічної організації того часу. Політичні та економічні кризи XIX століття вимагали більш сучасних підходів. І вони з'явилися у вигляді моделей економічної рівноваги Т. Мальтуса К. Маркса та Л. Вальраса. Так, аргументи, які сформулював у своїй знаменитій книзі «Досвід про закон народонаселення» Т. Мальтус (1798) зводилися до висновку про існування «природного» закону зростання популяції людей, чисельність яких зростає в геометричній прогресії. Що ж стосується виробництва засобів до існування і життєвого рівня громадян тієї чи іншої країни, то тут зростання спостерігається в арифметичній прогресії. В результаті різної динаміки цих двох процесів виникає незатухаючий конфлікт за робочі місця, за житло, та економічні ресурси. Маючи величезну

конкуренцію на ринку праці, підприємці і власники всіх видів, починають знижувати заробітну плату та погіршувати умови праці найманим працівникам. Стан кризи перманентно зростає до тих пір, поки війна, соціальний вибух, епідемія не зменшать населення. Тоді-то і настає короткостроковий стан економічної рівноваги. Відновлюючись після спаду демографічне зростання знову відкриває шлях для відтворення господарського циклу. Однак такий теоретичний підхід до визначення рівноваги в економічній системі не знайшов широкого застосування, так як не мав практичної складової та методичної бази для прогнозування. Слід відзначити, що концептуалізація моделей економічної рівноваги в рамках аграрної системи соціально-економічних відносин на сьогодні є доволі популярною в регулюванні економічного розвитку країн світової економіки, однак такий механізм в якійсь мірі перестає забезпечувати процеси економічної рівноваги однак з значною наполегливістю застосовується в значній кількості країн світової економіки. Таким чином розробка альтернативних теоретичних опрацювань має значний інтерес і практичну цінність.